

KOGERKERKGEMEENTE

Zondag 16 juni 2024

Ouderling van dienst: Gerard Beerman

Diaken: Dittie Veersma

Organist: Merk Rijken

Voorganger: ds. Hanna van Dorssen

Welkom

Stilte

Drempelgebed

Aanvangslied: 'Loof de Heer, want Hij is goed', Psalm 136: 1, 2 en 3

Bemoediging

Aanvangslied: 'Loof de Heer, want Hij is goed', Psalm 136: 12 en 13

Kyriëgebed

Laten wij bidden

Eeuwige, wees met ons, als wij het moeilijk vinden
om in deze overdonderende wereld Jezus te blijven volgen.

Eeuwige, wees met ons, als wij ons weerloos voelen,
overgeleverd aan boze stemmen,
stemmen van buiten, òf stemmen in onszelf.

Eeuwige, wees met ons, als de bron van ons leven dreigt op te drogen,
als de grond onder onze voeten verdwijnt,
als onze menselijke kracht afneemt.

Eeuwige God,
wees onze bron van leven,
òns levenslicht.
Amen.

Glorialied: 'Bron van liefde, licht en leven', lied 793

Uit de Bijbel: Jesaja 25: 6-8 (Naardense Bijbel)

Wij openen de Bijbel bron van liefde, licht en leven.

Maken zal de ENE, de Omschaarde,
voor alle gemeenschappen, op deze berg,
een feestdrank met olierijke spijzen,
een feestdrank van lang-bewaarde wijnen,-
vetrijke spijzen vol merg,
glasheldere lang-bewaarde wijnen.

Laten slijten zal hij, op deze berg,
het aanschijn van de sluier
waarmee zijn omsluierd
alle gemeenschappen,-
en de bedekking waarmee zijn overdekt
alle volkeren.

Verslinden zal hij de dood, voor immer,
en afwissen zal mijn Heer, de ENE, de tranen
van elks aanschijn;
de smaad van zijn gemeente
zal hij wegdoen van over heel de aarde,
zó heeft de ENE gesproken!

Zingen:

‘Als alle mensen vogels dromen’, lied 1013, de zanggroep zingt het eerste couplet

Uit de Bijbel: Handelingen 6: 1-7

Als in die dagen
de leerlingen vermeerderen,
komt er gemor
van de Helleenssprekenden
tegen de Hebreeuwssprekenden,
omdat hun weduwen
bij de dagelijkse dienst
steeds verwaarloosd werden.

En de twaalf roepen
de menigte leerlingen bij elkaar en zeggen:

'Het is ook niet juist,
als wij het spreken over God nalaten
om tafels te bedienen;
Ziet dan om, broeders,
naar zeven mannen uit jullie midden
met een goed getuigenis,
vol van Geest en wijsheid,
die wij zullen aanstellen
over wat hierin nodig is.
Maar wij zullen ons toeleggen
op het gebed
en de bediening van het woord!'

En het woord was welgevallig
voor het oog van de gehele menigte
en zij kiezen Stefanus uit,
een man vol geloofsvertrouwen en heilige Geest,
en Filippus, Prochoros, Nikanor, Timon, Parmenas
en Nicolas, een nieuwkomer uit Antiochië.
Hen stellen zij voor het aanschijn van de apostelen,
en die bidden en leggen hun de handen op.

Het woord van God is zich blijven uitbreiden,
en het getal van de leerlingen
in Jeruzalem is zeer vermeerderd;
en een grote menigte priesters
heeft aan het geloof gehoor gegeven.

Zingen: 'Hij die gesproken heeft een woord dat gáát', lied 362

Overweging

Verrassend vaak gaat het in evangelieverhalen over eten en drinken. Jezus schuift nogal eens bij iemand aan tafel aan. Dat roept niet altijd goedkeuring op, geregeld ook afkeuring. Want tussen zijn tafelgenoten zitten mensen, die door iedereen worden genegeerd.

Als Jezus aanschuift aan tafel lijkt hij alvast in praktijk te willen brengen waar de profeet Jesaja van droomt: een tafel waar iedereen welkom is. Met overheerlijk eten en drinken, meer dan genoeg. Waar elke traan van ons gezicht zal zijn afgewist. En we helemaal onszelf kunnen zijn in al onze verscheidenheid. Een tafel voor ècht iedereen, voor alle gemeenschappen samen op aarde.

Aan die tafel zullen we zitten: 'omarmd door de Eeuwige'. Zo interpreteer ik dat mooie woord uit de Naardens Bijbel waar staat dat de Ene op die berg de 'Omschaarde' is. De Ene, de Eeuwige, die ons met zoveel mededogen en liefde 'omarmd'.

De allerberoemdste tafel waaraan Jezus zit, is die van de laatste maaltijd met als tafelgenoten zijn leerlingen. De tafel die via de eerste christenen uitgroeide tot een teken van liefde en verbondenheid, in alle gebrokenheid van ons mensenleven.

God roept ons samen rond die tafel van zijn Zoon tot een nieuw-wij. En zo herinnert de Eeuwige ons er aan dat wij, met àl onze verschillen, rond die tafel één lichaam vormen. En aan deze tafel van samen kunnen wij dat steeds weer oefenen, onze verbinding met elkaar.

De eerste volgelingen van Jezus doen hetzelfde. In het voetspoor van hem komen zij samen rond de tafel, vertelt Handelingen. Het delen van hun maaltijd is de allerbelangrijkste vorm om het geloof, hun verbinding met Jezus, invulling te geven.

Wij weten helaas niet zoveel over die eerste christenen. Volgens de overleving komen zij wekelijks bij elkaar voor gebed, een Bijbellezing en uitleg. En om beurten nodigden zij elkaar vervolgens thuis uit aan tafel. Zo onderhouden ze de band met elkaar.

De ene keer is het bij iemand die het breed heeft en ruim woont,
de andere keer is het allemaal wat krupper bemeten.
Want een christelijke gemeente zit vreemd in elkaar.
Iedereen is gegrepen door de woorden en daden van Jezus.
Dat laat hen niet meer los.
Maar ze zijn niet allemaal gelijk.
Het zijn mensen uit heel verschillende lagen van de samenleving.
Toch zijn zij rond de tafel één lichaam.
Ongehoord in die tijd, en ook nu.
Wonderlijk ook!
Want hoe pak je dit aan?

Vrouwen en mannen zitten als gelijken aan tafel.
Een slaaf naast zijn heer.
Joden tafelen samen met Grieken.
Begrijpt iedereen elkaar eigenlijk wel?
Dit is zo ongebruikelijk.

Al snel wordt duidelijk dat er nieuwe tafelmanieren nodig zijn om deze zo
heel verschillende mensen bij elkaar te houden.
Om zo echt een gemeente te worden in de voetsporen van Jezus.

Gelukkig hebben ze daar verhalen voor, die kunnen helpen.
De verhalen waarin Jezus aanschoof aan tafel bij mensen net zo divers
als dat groepje eerste christenen.
En, heel opmerkelijk, bij al die mensen bij wie Jezus tafelde,
van rijk tot arm,
van gezond tot ziek,
bij weduwe en wees,
steeds deed hij iets vreemds, iets dat stoorde.
Iets bijzonders, iets tegendraads, en altijd iets dat grenzen oversteeg.
Dat van mensen die elkaar vreemd waren zusters en broeders maakte.

Die tafelmanieren van Jezus gaven te denken en zullen de eerste
christenen geïnspireerd hebben.
Ze konden ervan leren met het oog op hun eigen omgang aan tafel met
elkaar.
Maar het was net zo goed een leidraad in hun leven van alledag.

Zo delen zij in de gemeenschap met Jezus.
En zo worden zij – hoe verdeeld ze onderling ook zijn – één lichaam van
Christus. Met die woorden, met die geloofstaal, beschrijven zij wat zij
vieren.

En zo wordt rond de tafel een ruimte geschapen, waar al hun verschillen, en misschien ook geschillen, aan het licht mogen komen, het licht van de Eeuwige.

Die hele verscheidenheid, het ligt eerlijk en open op tafel en zo kan het genezen.

Hun bijeenkomsten zijn hier vol van.

En hun bijzondere tafelmanieren trekken anderen aan.

'Het woord van God is zich blijven uitbreiden', lezen we in Handelingen

In de loop van de tijd wordt de vorm van samenkomen anders.

Dat zal te maken hebben met die groei van de gemeenten.

Het delen van brood en wijn verplaatst zich nu naar de wekelijkse kerkdienst.

Het gebeurt niet langer in kleine groepen bij mensen thuis.

En er komt ook een collecte bij voor de armen.

Het is de oervorm van het christendom:

- de verhalen
- de maaltijd
- en het omzien naar elkaar, naar de armen

Gisteren waren Erna, Leni en ik bij een inspiratiedag van de classis, die over een krimpende kerk ging.

Ook daar ging het over deze oervorm die niet stuk te krijgen is,

die in grote kerken kan worden gevierd,

maar net zo goed bij elkaar thuis. Krimp of geen krimp!

Tegelijk blijft het ook zoeken: wat zijn de juiste tafelmanieren.

Dat horen we in Handelingen.

Want rond het vieren van de maaltijd is onenigheid ontstaan.

Er klinken verschillende talen aan tafel, Hebreeuws en Grieks.

Mensen verstaan elkaar niet.

En de ene groep voelt zich achtergesteld bij de ander.

De apostelen aarzelen geen moment.

Dit kan niet rond de tafel van samen.

Er worden zeven mensen gevonden en gekozen, die ervoor gaan zorgen dat alles rond de tafel van breken en delen eerlijk verloopt.

De eerste diakenen.

En hun taak is 'om de tafels te bedienen'.

Op zo'n eerlijke manier samen tafelen doet wonderen.

Toen, maar ook nu.

Want als je zo eerlijk aan tafel bedient, is er altijd genoeg voor iedereen. En daarom is een maaltijd, ook anno nu, altijd een oefening in een nieuwe economie.

Of je nu thuis alleen eet, of met gasten,
of je aanschuift bij de gemeentemaaltijd,
of bij de maaltijd in het buurthuis.
Je oefent een nieuwe economie.

Dat klinkt in eerste instantie misschien wat zwaar of overdreven.
Maar voor de volgelingen van Jezus is elke maaltijd een appèl om te blijven werken aan een wereld waarin er voedsel genoeg is voor allen. En wij zijn geroepen om op die weg van de eerste christenen verder te gaan.

Wereldeconomie is een groot en abstract begrip en gerechtigheid lijkt een ideaal ver ver weg.
Maar aan tafel kun je laten zien
– in het klein –
dat het kan: het ons beschikbare voedsel in vrede samen delen.
Een voorafspiegeling van het koninkrijk.

Wie weet kent iemand het Novib-collectebusje nog.
Van karton, oranje, met een foto van een Afrikaans kind erop.
In mijn kindertijd had het een vaste plek op de eettafel.
'Gast aan tafel', stond erop.
Wat goed gevonden eigenlijk, die zin, bedacht ik nu.
De wereldeconomie op een heel behapbare manier aan je tafel.

De Braziliaanse bisschop Dom Helder Camara,
die streed voor de onderdrukten en armen
en zijn bisschoppelijk paleis verliet voor een eenvoudig appartement,
maakt heel duidelijk wat die revolutionaire kant is van het samen tafelen
in naam van Jezus.
Hij zegt:

'Als ik de armen brood geef, dan noemen ze me een heilige.
Als ik vraag wàrom de armen geen eten hebben,
dan noemen ze me een communist.'

De maaltijd vieren in naam van Jezus is altijd ook protesteren èn verlangen naar een andere wereld. En zo'n vreedzame protestmaaltijd vraagt om actie, om daden. Zoals op het spandoek staat op de liturgie:

‘Als je het beter hebt dan anderen, bouw je een langere tafel, geen hoger hek.’

Sinds dat prille begin met die eerste zeven diakenen, is diaconie niet meer weg te denken in de kerk.

Diakenen gaan ons voor in breken en delen.

Zij houden de vinger aan de pols,

zodat we niet over het hoofd zien wie tekort komt, dichtbij en ver weg.

En dat is niet vrijblijvend.

Het raakt aan dat protest, aan hoe scheef onze wereld in elkaar zit.

In de krant las ik kortgeleden een zin waarmee iemand de vorming van ons nieuwe kabinet typeerde: ‘Veel ik, weinig wij’.

Een andere beroemde bisschop, Desmond Tutu, zegt iets wat dwars ingaat tegen die houding van veel ik, en weinig wij:

‘Ik ben omdat wij zijn’.

Deze woorden van Tutu horen bij de Afrikaanse filosofie van Ubuntu.

‘Ik ben omdat wij zijn’, betekent dat als iemand tekortkomt, de héle gemeenschap tekortgeschoten is.

Het ‘ik’ en het ‘wij’ kunnen alleen samen een samenleving doen opbloeien.

Zodra verschillen tussen mensen of groepen in een samenleving de boventoon lijken te krijgen, zoals tussen die Grieks- en Hebreeuwstaligen,

- en ook in onze tijd zijn daar genoeg voorbeelden van, denk alleen al aan het wegzetten van moslims met allerlei stereotypen –

dàn is het aan goede leiders – zoals toen die apostelen - om te luisteren en in te grijpen.

‘Ik ben omdat wij zijn’, verandert de wereld als je het echt in praktijk brengt.

God is bij uitstek iemand die uniek is, Ik-ben-die-ik ben, luidt zijn Naam. Maar tegelijk is de God van Vader, Zoon en Geest, de God van Liefde, ook helemaal ‘Wij’.

En in al onze verscheidenheid, mogen jij en ik, mogen wij samen,

omarmd en omringd door Zijn aanwezigheid,
op weg gaan in het voetspoor van Jezus. Amen.

Orgelspel

Mededelingen en collecten

Gebeden en stil gebed

Laten wij bidden

Eeuwige, wij kunnen de rijkdom van uw tafel niet delen,
zonder te denken aan de gebrokenheid van de wereld.
Wij kunnen het brood niet breken,
zonder te denken aan al degenen die honger hebben.
Uw wereld is één
en wij zijn samen de rentmeesters van haar gulle gaven.
Daarom zingen wij ...

Eeuwige, wij kunnen de wijn niet drinken,
zonder te denken aan hen die dorst hebben.
De gebrokenen en de ontwortelden,
afgematte mensen,
de hele aarde die roept om rechtvaardigheid.
Uw wereld is één
en samen zijn wij strijders tegen het onrecht.
Daarom zingen wij ...

Eeuwige, wij kunnen Uw woorden van vrede niet horen,
zonder te denken aan een wereld die oorlog voert
of zich op oorlog voorbereidt.
Uw wereld is één
en wij zijn samen hoeders van de vrede.
Daarom zingen wij ...

Wij zijn enkele ogenblikken stil.
We nemen de tijd om in te keren in onszelf
en te putten uit de bron van het leven.

Wij denken aan hen die ziek zijn,
aan het die verdriet hebben.
Eeuwige wees hen nabij. Amen.

Uitnodiging voor de kring

Iedereen is welkom om mee te doen met het delen van brood en wijn in de kring die wij nu vormen.

Tafellied: 'Wil je opstaan en Mij volgen' (lied uit de liturgie van de kloostergemeenschap van Iona, Schotland).

De zanggroep zingt couplet eenmaal voor. Daarna herhalen we met allen couplet 1.

Tafelgebed

Wij bidden ons tafelgebed

Eeuwige, hier staan wij,
verzameld rond een tafel voor ons klaar gemaakt,
niet alleen met brood en wijn,
maar met Uzelf.

Rond deze tafel bemoedigt U ons.
U vraagt ons om op te staan,
om U te volgen,
om te dienen in het verborgene,
om te gaan op nieuwe wegen,
en daarbij voor elkaar een gids te zijn.

Om te geven wat je hebt,
Uw ontferming achterna
en een zegen voor elkaar te zijn.
Zo vormen wij samen een gemeenschap in Uw Naam.

Rond deze tafel denken wij aan Jezus, Uw Zoon.
Zorgzaam en liefdevol aanwezig in de wereld.
Hij deelde brood en wijn toen hij voor de laatste maal met zijn leerlingen
aan tafel zat.
Hij riep òns op dat te blijven doen, ons te verzamelen rond de tafel.
Opdat wij samen één lichaam zouden worden.

Jezus nam het brood, brak het en zei:
'Dit is mijn lichaam dat voor jullie gebroken wordt.'
Het is het brood van de liefde.

Hij nam ook de beker met wijn en zei:
'Deze vrucht van de wijnstok is teken van het nieuwe verbond met God,

dat ik met jullie heb gedeeld.
Dit is de wijn van Gods koninkrijk.

Samen met allen die ons voorgingen op de weg van breken en delen,
zingen wij het gebed dat Jezus ons leerde.

Onze Vader gezongen: lied 1006

Vredegroet

V. De vrede van de Eeuwige zij altijd met u

A. En met uw geest

V. Wij wisselen een teken van vrede uit.

Brood en wijn delen

Orgelmuziek

Dankgebed

God, dank U voor brood en wijn.
Voor ons samenzijn aan Uw tafel van overvloed.
De tafel van het goed.
Amen.

Slotlied: 'Maak ons uw liefde, God, tot opmaat', lied 974, de zanggroep
zingt couplet 3

Wegzending en zegen

Wij gaan van hier als Gods geliefde en gezegende mensen.
En wij weten: als wij breken en delen, zal Gods vrede met ons zijn.

De Eeuwige zegene en behoede u.
De Eeuwige doe haar aangezicht over u lichten
en zij u genadig.
De Eeuwige verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.
Amen.